

ด่วนที่สุด

ที่ กต 0803/ 724

ความเห็นประกอบวาระเพื่อ พิจารณา
เรื่องที่ ๑๘

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. 10400

6 สิงหาคม 2550

เรื่อง โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำตามชายแดนระหว่างประเทศ
เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี
อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีที่ นร 0506/ว(ล)13317 ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2550

ตามหนังสือที่อ้างถึงขอให้กระทรวงการต่างประเทศเสนอความเห็นเกี่ยวกับ
โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำตามชายแดนระหว่างประเทศของกระทรวงมหาดไทย
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า

1. เส้นเขตแดนในแม่น้ำระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปตาม
สนธิสัญญาระหว่างสยามกับอังกฤษและฝรั่งเศสหลายฉบับ ซึ่งส่วนมากก็กำหนดหลักเกณฑ์ให้ใช้
ร่องน้ำลึกเป็นเส้นเขตแดน เว้นแต่เขตแดนในแม่น้ำเมย แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำปากจั่น (แม่น้ำ
กระบือ) ในช่วงตั้งแต่หมู่บ้านมารังลงมาจนถึงปากแม่น้ำซึ่งสนธิสัญญากำหนดให้ใช้ขอบฝั่งเป็นเส้น
เขตแดน และเขตแดนในแม่น้ำสาย แม่น้ำรวก ซึ่งบันทึกความเข้าใจระหว่างไทย-พม่า ค.ศ. 1991
กำหนดให้เป็นเส้นเขตแดนคงที่ และเขตแดนในแม่น้ำโก-ลก ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำเส้นเขตแดน
คงที่เช่นเดียวกัน

2. ตามหลักการในกฎหมายระหว่างประเทศ การก่อสร้างสิ่งดัดแปลงลำน้ำ (Artificial
formations) เช่น เขื่อนป้องกันตลิ่ง หลักรอ ฝายกั้นน้ำ ฯลฯ จะกระทำในลำน้ำระหว่างประเทศ
โดยปราศจากความเห็นชอบของประเทศเพื่อนบ้านมิได้ เพราะสิ่งดัดแปลงลำน้ำเหล่านั้นย่อมส่งผล
ในการผลักดันกระแสน้ำไปกระทบกระเทือนหรือก่อความเสียหายต่อฝั่งตรงกันข้ามไม่มากนัก
อันเป็นความรับผิดชอบระหว่างประเทศในการที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศเพื่อนบ้าน
ส่วนเรื่องการเปลี่ยนแปลงของเส้นเขตแดนนั้นตามกฎหมายระหว่างประเทศกำหนดให้เปลี่ยนแปลง
ไปตามสภาพตามธรรมชาติของลำน้ำทั้งในกรณีของการกัดเซาะตลิ่ง (Erosion) และการเกิดทิ้งอก
(Accretion) เว้นแต่การเปลี่ยนแปลงโดยฉับพลันทันที (Avulsion) เท่านั้นที่เส้นเขตแดนจะยังคงอยู่
ณ ที่เดิม ทั้งนี้ การพังทลายของตลิ่งในกรณีต่างๆ แม้จะเกิดความเสียหายต่อพื้นที่ริมแม่น้ำแต่ก็อาจ
ไม่ส่งผลกระทบต่อเส้นเขตแดนในลำน้ำโดยตรงเสมอไป

3. ในช่วงที่ผ่านมา การอนุรักษ์ตลิ่งของฝ่ายไทยในแม่น้ำระหว่างประเทศต่างๆ นั้น
แม้เป็นความจำเป็นที่จะต้องทำเพื่อป้องกันความเสียหายต่อพื้นที่ริมแม่น้ำ แต่ก็เป็นสาเหตุของการ
ประท้วงและการกระทบกระทั่งกับประเทศเพื่อนบ้านมาโดยตลอดทั้งทางด้านลาว พม่า และมาเลเซีย

ซึ่งสำหรับด้านลานั้นได้มีการตั้งกลไกคณะกรรมการร่วมไทย-ลาวเพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองขึ้นเพื่อพิจารณาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมในลำน้ำระหว่างประเทศไทยและประเทศลาวซึ่งรวมทั้งกิจกรรมการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งดังกล่าวด้วย สำหรับทางด้านพม่าฝ่ายไทยก็พยายามเสนอให้มีกลไกในลักษณะเดียวกันเพื่อกำกับดูแลกิจกรรมในลำน้ำเมยซึ่งเป็นบริเวณที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและมีกิจกรรมซึ่งเป็นสาเหตุของข้อพิพาทระหว่างกันอยู่เสมอเช่นเดียวกัน

4. ในหลักการ กระทรวงการต่างประเทศไม่ขัดข้องที่กระทรวงมหาดไทยจะดำเนินโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งตามที่เสนอ แต่ในการดำเนินการ ขอให้เป็นไปตามหลักการดังนี้

4.1. ในการก่อสร้างมิให้มีการรुकล้ำลงไปในลำน้ำระหว่างประเทศ

4.2. การออกแบบก่อสร้างให้เป็นไปโดยไม่ให้มีผลกระทบกระเทือนต่อฝั่งตรงข้าม

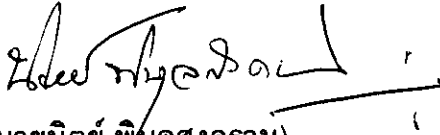
4.3. ก่อนเริ่มโครงการในแต่ละพื้นที่ ขอให้หารือหน่วยราชการที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับลำน้ำ เช่นกรมอุทกศาสตร์ และกรมทรัพยากรน้ำ เสียก่อน รวมทั้งขอให้หารือหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเขตแดนของประเทศไทยคือกรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศก่อนด้วย

4.4. ก่อนเริ่มโครงการในแต่ละพื้นที่ ให้หน่วยราชการเจ้าของพื้นที่ประสานงานและปรึกษาหารือกับประเทศเพื่อนบ้านให้ทราบล่วงหน้าถึงการดำเนินโครงการ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อประเทศเพื่อนบ้านเหล่านั้น ตามสิทธิที่จะได้รับการปรึกษาหารือ (Right to be consulted) เพื่อเป็นการป้องกันข้อพิพาทระหว่างกันและป้องกันการประท้วงในภายหลัง

4.5. สำหรับการดำเนินการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองนั้น ขอให้ประสานงานกับคณะกรรมการร่วมไทย-ลาวเพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองเพื่อพิจารณาก่อนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิศย์ พิบูลสงคราม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

กองเขตแดน

โทร. 0 2643 5036-7